

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันถือเป็นที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยสภาพธรรมชาติเป็นที่ดินที่ใช้ร่วมกันของประชาชนโดยทางนิติกรรมหรือโดยผลของกฎหมาย เช่น ที่ชายดิ่ง ที่ป่าช้า สวนสาธารณะ ที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะประจำตำบลหรือหมู่บ้านที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ว่างเปล่ายังไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยลักษณะของพื้นที่อาจมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหรือไม่มีหนังสือสำคัญที่หลวง คือ หนังสือแสดงเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยพื้นที่สาธารณประโยชน์เหล่านี้มีลักษณะเป็นพื้นที่ของส่วนรวมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาจัดการให้พลเมืองในประเทศได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันในลักษณะของการส่งเสริมการดำรงชีวิต การใช้เป็นพื้นที่ส่วนกลางเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันในด้านอาชีพ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ปัจจุบันพบว่า ปัญหาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากกรณีข้อพิพาทที่เกิดขึ้นทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนผู้ใช้ประโยชน์ด้วยกันเอง เช่น ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ การใช้ประโยชน์ที่ผิดประเภท หรือการใช้ประโยชน์ในลักษณะเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว จนส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันของพลเมืองในประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้มีสาเหตุมาจากการไม่มีกฎหมายเฉพาะที่นำมาใช้บังคับเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จึงทำให้ขาดรูปแบบการจัดการที่ชัดเจนทั้งในเรื่องการใช้ประโยชน์ การบริหารจัดการ และมาตรการที่นำมาใช้บังคับ

การวิจัยนี้ เห็นถึงความสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจึงกำหนดประเด็นการวิจัย คือ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์ การบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์ และมาตรการควบคุม ดูแลรักษา และคำตอบที่ได้มานำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน การวิจัยได้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย การวิจัยเอกสารในเรื่อง แนวคิด หลักการ และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่สาธารณประโยชน์ การบริหารจัดการ ประโยชน์สาธารณะ การมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด การเฝ้าระวัง และทฤษฎีอำนาจรัฐ ศีกษากฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ เครือรัฐออสเตรเลีย

(Local Government Act, 1993) สหรัฐอเมริกา (Federal Land Policy and Management Act of 1976) และกฎหมายไทย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ประชากรที่เกี่ยวข้องและมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านที่สาธารณประโยชน์ การมีส่วนร่วมออกแบบ – ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) จากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงประกอบด้วยกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ท้องที่ และสุดท้ายคือการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ผลจากการวิจัยพบว่าการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้น ประกอบไปด้วย ผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ ประเภทการใช้ประโยชน์ องค์กรบริหารจัดการ กระบวนการบริหาร มาตรการควบคุม ดูแลรักษา

1. สรุป อภิปรายผล

ผลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นคำตอบที่ได้มาโดยมีแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบจากใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน การบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของต่างประเทศ และโครงสร้างองค์ประกอบการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ให้การจัดการการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์นั้นมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และเกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างสมประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

จากคำตอบที่ได้มาว่า การจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเพื่อนำไปสู่การจัดทำร่างพระราชบัญญัติการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้น มีโครงสร้างการจัดการที่สาธารณประโยชน์ ประกอบไปด้วย

1) การใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำพื้นที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันมาใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของพลเมืองในพื้นที่สาธารณประโยชน์ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างสมประโยชน์ จากการวิจัยพบว่ามีการใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์ไม่ชอบด้วยกฎหมายจากสาเหตุของปัญหา คือ ขาดความชัดเจนในการกำหนดประเภทของการใช้ประโยชน์ และผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ ไม่ตรงตามเป้าหมายของพลเมืองในพื้นที่ ประกอบกับการไม่มีกฎหมายเฉพาะ

กำหนดรูปแบบที่ชัดเจนว่าใครคือผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ และการใช้ประโยชน์นั้นมีรูปแบบหรือวิธีการกำหนดอย่างไร ทำให้เกิดความสับสนทั้งในส่วนของผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ร่วมกันจนนำไปสู่ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ การใช้ประโยชน์ที่ผิดประเภทหรือผิดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้นข้อสรุปที่เป็นข้อค้นพบของการวิจัยที่เป็นประเด็นนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบ คือ

- การกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ เป็นการกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่ชัดเจน คำนี้ถึงความเหมาะสมของบริษัทในพื้นที่ประกอบกับความจำเป็นหรือความต้องการของส่วนรวมในชุมชน โดยการนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันในเชิงการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ การทำกิจกรรมร่วมกัน หรือการคุ้มครองทางสิ่งแวดล้อมเพื่อทำให้คนในชุมชนหรือพลเมืองในพื้นที่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งด้านอาชีพ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์ร่วมกันของชุมชน ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ร่วมกันที่ชัดเจน ส่งผลให้ที่สาธารณประโยชน์บางส่วนมีลักษณะเป็นพื้นที่ว่างเปล่าและขาดเป้าหมายการใช้ประโยชน์ร่วมกัน จนทำให้พื้นที่เหล่านี้กลายเป็นพื้นที่เสื่อมโทรมนำไปสู่ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ หรือการใช้ประโยชน์ที่ผิดประเภท ส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันของพลเมืองในพื้นที่สาธารณประโยชน์นั้น ๆ ดังนั้น การกำหนดประเภทที่สาธารณประโยชน์จะทำให้รูปแบบการใช้ประโยชน์ร่วมกันมีความชัดเจนและเหมาะสมจะนำไปสู่เป้าหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะที่แท้จริง

การวิจัย สรุปว่า การกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่เหมาะสมนั้นจะต้องคำนึงถึงบริบทของพื้นที่กับความจำเป็นของประโยชน์ส่วนรวม ใน 3 ประเภท คือ

(1) พื้นที่สาธารณประโยชน์เพื่อการประกอบอาชีพ แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ (1) พื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือ การกันพื้นที่ไว้ให้ชุมชนได้ทำเกษตรอินทรีย์ร่วมกัน เพื่อช่วยสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ผู้ที่มีรายได้น้อยในเขตพื้นที่นั้น ๆ และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและให้โอกาสแก่ผู้ยากไร้ (2) พื้นที่เชิงพาณิชย์ คือการนำพื้นที่มาใช้เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร หรือผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของพลเมืองในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

(2) พื้นที่สาธารณประโยชน์เพื่อนันทนาการ ในการทำกิจกรรมร่วมกันในยามว่างหรือการใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชุมชนนั้น ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน หรือทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชุมชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำร่วมกัน

(3) พื้นที่สาธารณประโยชน์เพื่อการคุ้มครองทางสิ่งแวดล้อม โดยการนำพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่ว่างเปล่าแต่มีบริบทที่เหมาะสมกับการเป็นป่าชุมชนมากำหนดประเภทการใช้ประโยชน์เป็นป่าชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีที่หลากหลายของชุมชนในการอนุรักษ์ การฟื้นฟู การพัฒนาการควบคุมดูแล และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน และเพื่อให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน

การกำหนดประเภทที่สาธารณประโยชน์ในงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องประโยชน์สาธารณะ คือ ประโยชน์อันเกิดแก่ประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญเหนือกว่าประโยชน์ของปัจเจกบุคคล มีลักษณะเป็นความต้องการของส่วนรวมเพื่อตอบสนองความจำเป็นของประชาชน และสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะที่รัฐต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และเกิดผลลัพธ์ต่อสาธารณะของส่วนรวม โดยรูปแบบการจัดประเภทการใช้ประโยชน์มีลักษณะคล้ายกับการจัดการของเครือรัฐออสเตรเลียที่มีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมในการกำหนดประเภทที่ชัดเจน แต่มีการนำมาปรับเปลี่ยนรูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศไทย

ในการกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมต้องมีวิธีการกำหนดประเภทที่ชัดเจนเพื่อทำให้เกิดรูปแบบการนำไปใช้ประโยชน์ที่ถูกต้องและสมประโยชน์ แต่เนื่องจากวิธีการกำหนดประเภทที่สาธารณประโยชน์นั้นมีขั้นตอน วิธีการ หลักเกณฑ์ของรายละเอียดที่ค่อนข้างมาก จึงควรมีการออกกฎหมายลำดับรองหรือระเบียบข้อบังคับมารองรับเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เหมือนเช่น แผนการจัดการพื้นที่นครซิดนีย์ (Generic Plan of Management, At the City of Sydney, 2006)

- ผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์

ผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ หมายถึง ผู้มีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ว่างเปล่าที่มีการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยกฎหมายมีเจตนารมณ์ต้องการให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันจึงทำให้ลักษณะของผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์มหาชน

ปัญหาที่พบจากการวิจัยสรุปได้ว่ามีกฎหมายกำหนดผู้มีสิทธิใช้ที่สาธารณประโยชน์แตกต่างกัน คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายที่ดิน และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่งใช้คำว่า “พลเมือง” หมายถึง หมายถึง บุคคลทั้งหลายที่มีสัญชาติของประเทศนั้น ๆ ตามกฎหมายของแต่ละประเทศ แต่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ใช้คำว่า “ประชาชน” หมายถึง คนที่เกิด

และอาศัยอยู่ในประเทศใดประเทศหนึ่งถือว่าเป็นสมาชิกของประเทศ จากความหมายที่แตกต่างกัน และการที่กฎหมายใช้คำที่ไม่เหมือนกันจึงสร้างความสับสนให้กับผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ เนื่องจากในพื้นที่ทุกพื้นที่นั้นมีทั้งคนที่มีสถานะเป็นพลเมืองและสถานะเป็นประชาชนปะปนกันอยู่จึงทำให้เกิดปัญหาว่าฝ่ายพลเมืองหรือฝ่ายประชาชนเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ และจากความไม่ชัดเจนดังกล่าวนำไปสู่ปัญหาการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งองค์กรภาครัฐและผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ ตลอดจนเมื่อเป็นผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์แล้วกฎหมายจึงต้องมีความชัดเจนว่าต้องการที่จะให้ผู้ใช้ประโยชน์เป็น พลเมือง หรือเป็นประชาชน ทั้ง ๆ ที่ กฎหมายระดับพระราชบัญญัติใช้คำว่า “พลเมือง” แต่กฎซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองกลับใช้คำว่า “ประชาชน” ซึ่งน่าจะเป็นปัญหาคือ การบังคับใช้กฎหมายเพราะการใช้ประโยชน์ย่อมหมายถึงความถึงการให้สิทธิและหน้าที่ในการจัดการร่วมกับองค์กรภาครัฐที่จะช่วยดูแลรักษา คุ่มครองพื้นที่ให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายด้วย

การใช้คำที่แตกต่างกันนั้นย่อมมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ต่างกันตามความมุ่งหมายของการนำคำสองคำนี้ไปใช้ และเมื่อพิจารณาจากลักษณะของที่สาธารณประโยชน์ถือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอันหมายถึงสมบัติของแผ่นดินที่จุดมุ่งหมายหรือมุ่งเน้นให้คนไทยได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์จึงหมายถึงเฉพาะคนไทยที่มีสัญชาติไทย มีสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชาชนของประเทศไทยจึงหมายถึงสถานะของพลเมืองนั่นเอง และเมื่อพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์มีการกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ การวิจัยพบว่า ผู้ที่มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่นี้ หมายถึง พลเมืองที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หรือใกล้เคียงกับพื้นที่นั้น ๆ เพื่อนำไปสู่สิทธิของผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ที่แท้จริง อีกทั้งเป็นการกำหนดหน้าที่ในการจัดการร่วมกันกับองค์กรภาครัฐในการคุ้มครองดูแลรักษาพื้นที่ให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกด้วย

ผลการวิจัยในเรื่องการกำหนดผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์นี้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องของสิทธิชุมชนที่หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีขอบเขตเป็นชุมชนใดชุมชนหนึ่ง โดยกลุ่มคนเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์ทางสังคม มีวัฒนธรรมร่วมกัน มีการจัดสรร การใช้ทรัพยากรและผลประโยชน์ร่วมกัน และมีความสอดคล้องกับกฎหมายเครือรัฐออสเตรเลียและกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์หมายถึงความถึง พลเมือง/คนในชุมชน ซึ่งในหนึ่งพื้นที่อาจมีหลายชุมชนก็ได้

2) การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ประกอบไปด้วย องค์กรบริหารจัดการและการบริหาร

จัดการ เพื่อให้เกิดการจัดการที่ชัดเจนและมีการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่สาธารณประโยชน์

จากการวิจัยสรุปว่า การจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในปัจจุบันมีองค์กรหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบดูแลหลายหน่วยงานตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายแต่ละฉบับที่ให้อำนาจไว้ และองค์กรที่ทำหน้าที่บริหารจัดการ ควบคุม ดูแลที่สาธารณประโยชน์ที่กฎหมายให้สิทธิไว้เฉพาะองค์กรภาครัฐในการจัดการ ประกอบกับรูปแบบการบริหารจัดการมีลักษณะเป็นการจัดการจากส่วนกลางเป็นหลัก ในส่วนของภาคประชาชนอยู่ในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติตาม จึงทำให้ลักษณะการบริหารจัดการอยู่ในรูปแบบ Top - Down Approach คือ จากองค์กรภาครัฐสู่ภาคประชาชน จากรูปแบบการบริหารจัดการที่กล่าวมานี้ทำให้เกิดปัญหาการขาดความชัดเจนขององค์กรบริหารจัดการและความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการส่งผลกระทบต่อจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การจัดการที่สาธารณประโยชน์ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ร่วมกันของพลเมืองหรือคนในชุมชนนั้น ข้อสรุปจากประเด็นการบริหารจัดการคือ

- องค์กรบริหารจัดการ เป็นองค์กรส่วนราชการ ประกอบด้วย องค์กรส่วนภูมิภาค องค์กรส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการมอบอำนาจให้เป็นผู้รับผิดชอบดูแลตามกฎหมายแต่ละฉบับ ทำให้เกิดปัญหาการจัดการที่มีลักษณะกระจัดกระจาย ไม่มีระบบ และเกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากมีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานต่างนำกฎหมายมาใช้ปฏิบัติเฉพาะหน่วยงานของตน โดยขาดการบูรณาการร่วมกันทำให้การดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ไม่เหมาะสมและไม่เป็นระเบียบ ส่งผลให้การจัดการที่ในภาครัฐขาดประสิทธิภาพ อีกทั้งในปัจจุบันการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์มีเพียงองค์กรภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนองค์กรส่วนเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เพื่อให้มีองค์กรที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์นั้นสรุปได้ว่ายังขาดกฎหมายให้สิทธิและหน้าที่ที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทั้ง ๆ ที่ประชาชนเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ตั้งสาธารณประโยชน์ย่อมจะตระหนักรู้ว่าถึงการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับที่สาธารณประโยชน์

ข้อค้นพบจากการวิจัยสรุปว่า องค์กรบริหารจัดการที่ชัดเจน ประกอบด้วย คณะกรรมการที่สาธารณประโยชน์แห่งชาติทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน คณะกรรมการที่สาธารณประโยชน์จังหวัดทำหน้าที่ดำเนินการตามนโยบายและแผนการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามที่คณะกรรมการที่สาธารณประโยชน์แห่งชาติกำหนดไว้ โดยมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการตามที่ได้รับ

มอบหมาย และแต่งตั้งคณะทำงานในพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดการในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญประกอบไปด้วย คณะทำงานด้านการติดตามการใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ คณะทำงานด้านการเฝ้าระวังการบุกรุก และคณะทำงานด้านการใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาทเบื้องต้น โดยการกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ขององค์กรบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสมตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน ส่งผลให้การจัดการที่สาธารณประโยชน์เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผลการวิจัยในเรื่ององค์กรบริหารจัดการนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีอำนาจรัฐ เนื่องจากรัฐหรือหน่วยงานของรัฐจะใช้อำนาจหน้าที่ดำเนินการใด ๆ ได้จะต้องมีกฎหมายกำหนดขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ไว้ ที่แสดงถึงการมีอำนาจของผู้ปกครองรัฐที่มีอยู่เหนือผู้ที่อยู่ใต้ปกครองหรือพลเมืองของรัฐ และสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ คือ การที่รัฐมอบอำนาจการปกครองจากองค์กรส่วนกลางไปยังองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น การให้สิทธิและหน้าที่ในส่วนภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่ชัดเจนจึงสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

- กระบวนการบริหารจัดการ

กระบวนการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่มีลักษณะเป็นการบูรณาการร่วมกันของภาครัฐและภาคประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ซึ่งการวิจัยสรุปข้อค้นพบได้ว่าในปัจจุบันมีรูปแบบการบริหารจัดการอยู่ที่องค์กรส่วนกลางแล้วจึงถ่ายโอนอำนาจยังส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยมีกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 และมีการกำหนดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. 2553 แต่การดำเนินการและอำนาจในการพิจารณาอนุญาตยังคงอยู่ในการพิจารณาของหน่วยงานของกระทรวงมหาดไทยเป็นหลัก จึงก่อให้เกิดปัญหาการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการจัดการการใช้ประโยชน์ที่สาธารณะ ทั้งในส่วนขอระยะเวลาการดำเนินการ รวมถึงประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มรูปแบบ จึงทำให้รูปแบบการจัดการในปัจจุบัน

มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการในรูปแบบ Top - Down Approach คือ จากองค์กรภาครัฐสู่ภาคประชาชน มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการจากบนลงสู่ล่างเป็นสำคัญ ทำให้การบริหารจัดการดังกล่าว อาจไม่ตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ร่วมกันของพลเมือง ส่งผลให้การจัดการที่สาธารณประโยชน์ไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ สภาพปัญหา และความต้องการของพลเมือง ในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งการจัดการตามลักษณะที่กล่าวมาจะเป็นการจัดการการใช้ประโยชน์ ที่ไม่มีความยั่งยืน เนื่องจากไม่ได้เกิดขึ้นจากพื้นฐานความต้องการของพลเมืองผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ หรือความจำเป็นที่เหมาะสมของบริบทพื้นที่อย่างแท้จริง

ข้อค้นพบจากการวิจัยสรุปว่า กระบวนการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกันถือเป็นนโยบายสาธารณะที่รัฐต้องดำเนินการจัดทำขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่กำหนดไว้และเกิดผลลัพธ์ต่อสาธารณชนส่วนรวม โดยวิธีการบริหารงาน หรือกระบวนการ ดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการที่สาธารณประโยชน์ต้องมีกระบวนการจัดการ ที่ชัดเจน มีวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของพลเมือง ในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ กระบวนการจัดการจึงถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ในการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของการใช้ ประโยชน์ร่วมกันของพลเมืองในประเทศ โดยกระบวนการบริหารจัดการต้องมีการดำเนินงาน ร่วมกันทั้งองค์กรภาครัฐและภาคประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยการกำหนด บทบาทหน้าที่และขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจน มีลักษณะการจัดการที่เป็นการบูรณาการร่วมกัน อีกทั้ง มีการกำกับติดตามการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์ให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ของพื้นที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันด้วย

ผลของการวิจัยในเรื่องกระบวนการบริหารจัดการมีความสอดคล้องตามแนวคิดการ บริหารจัดการที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การดำเนินงาน การปฏิบัติงาน แนวทาง วิธีการใด ๆ ที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการหรือปฏิบัติงาน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทาง หรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น กว่าเดิม และสอดคล้องตามนโยบายสาธารณะเนื่องจากการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์ ถือเป็นกิจกรรมที่รัฐบาลต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม นอกจากนี้ กระบวนการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์ยังมีลักษณะคล้ายกับการบริหารจัดการของเครือรัฐ ออสเตรเลียที่มีการจัดการในลักษณะเช่นนี้ ด้วยการจัดทำแผนการจัดการที่เรียกว่า Plan of Management (PoM) ที่เกิดจากการปรึกษาหารือร่วมกันของสภาท้องถิ่นกับคนในชุมชน การกำหนด พื้นที่หรือที่ดินที่ถูกครอบครองโดยสภาท้องถิ่น จัดให้เป็นทั้งพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ใช้สอย เพื่อสามารถจัดการและถูกใช้งานตามแผนการใช้พื้นที่ที่กำหนดไว้

3) มาตรการคุ้มครอง ดูแลรักษา

มาตรการคุ้มครอง ดูแลรักษา มีเป้าหมายให้ เป็นวิธีการจัดการที่สาธารณประโยชน์ สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันให้คงอยู่ไว้เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งการวิจัยสรุปว่าปัจจุบัน มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย เพื่อควบคุม คุ้มครอง ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ โดยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ให้อำนาจหน่วยงานภาครัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่คุ้มครองดูแลที่สาธารณประโยชน์ตามกฎหมายต่าง ๆ ที่ให้อำนาจไว้ เช่น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระราชบัญญัติเทศบาล พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะเป็นการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์เพื่อให้คงพื้นที่นี้ไว้สำหรับการใช้ประโยชน์ร่วมกันของพลเมือง มากกว่าการดูแลรักษาและคุ้มครองในเชิงการนำพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ส่งผลให้มาตรการบังคับขาดการสนับสนุนส่งเสริมการใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้ง กฎหมายที่มีอยู่ก็ให้อำนาจหน้าที่การคุ้มครองป้องกันไว้เพียงเฉพาะส่วนขององค์กรภาครัฐแต่ยังขาดองค์ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งพลเมืองในพื้นที่ถือว่าเป็นทั้งผู้ได้ประโยชน์และเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรงที่ควรเข้ามาบริหารจัดการคุ้มครองพื้นที่ให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ข้อค้นพบจากการวิจัยสรุปว่า มาตรการเป็นสภาพบังคับที่นำมาใช้บังคับเพื่อการควบคุม คุ้มครอง ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์เพื่อให้พื้นที่สาธารณประโยชน์คงอยู่ไว้ใช้ร่วมกันอย่างยั่งยืน นอกจากมาตรการทางกฎหมายในเชิงการลงโทษ เช่น การฟ้องจับได้ การดำเนินคดีในชั้นศาล ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันอาจจะยังไม่เหมาะสมจึงทำให้เกิดการฟ้องร้องปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเพิ่มมาตรการเชิงส่งเสริมจะช่วยให้เกิดการกระตุ้นการใช้ประโยชน์ร่วมกันที่ถูกต้องเหมาะสม ด้วยการเพิ่มภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในมาตรการการคุ้มครองดูแลรักษาในที่สาธารณประโยชน์ สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ด้วยการจัดให้มีมาตรการการคุ้มครอง ดูแลรักษาทั้งในส่วนของการกฏกติกา ชุมชนที่เกิดจากการตกลงร่วมกัน การเฝ้าระวังพื้นที่สาธารณประโยชน์โดยให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วม และการใกล้เคียงข้อพิพาทเพื่อยุติปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ร่วมกัน และมาตรการส่งเสริมในส่วนนี้ต้องมีการกำหนดกรอบมาตรการส่งเสริมเพื่อเป็นแรงจูงใจทั้งในส่วนของผู้ใช้ประโยชน์ และผู้ปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ผลจากการวิจัยในเรื่องมาตรการคุ้มครอง ดูแลรักษา สรุปว่ามีความสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และหลักการใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาดที่มีการให้ภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างสมประโยชน์และยั่งยืน และสอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. 2560-2579 ในด้านการส่งเสริม พัฒนา กฎกติกาของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์

พื้นที่ดินของรัฐโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พื้นที่ เฝ้าระวังที่ดินของรัฐ ด้วยการสร้างเครือข่ายและกระบวนการในการเฝ้าระวังการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะตามมาตรการจัดการของสหรัฐอเมริกาและเครือรัฐออสเตรเลียที่มีการมาตรการคุ้มครองดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรภาครัฐและภาคพลเมืองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการร่วมกัน

จากข้อค้นพบของคำตอบที่ได้มาเมื่อนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันต้องประกอบด้วย การกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ และผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ที่ชัดเจนและเหมาะสม การกำหนดองค์กรและกระบวนการบริหารจัดการที่มีการบูรณาการร่วมกัน มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และมีมาตรการคุ้มครองดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์เพื่อเป็นมาตรการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันของพลเมืองในประเทศ ซึ่งการจัดการตามประเด็นคำตอบที่ได้มาจะส่งผลให้การจัดการการใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นไปอย่างสมประโยชน์แก่ทุกฝ่าย สอดคล้องตามหลักการและเหตุผลของการจัดทำกฎหมาย คือ “การจัดทำกฎหมายว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจะทำให้มีกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสมบังคับใช้ทั้งด้านการใช้ประโยชน์ ผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ การบริหารจัดการ และมาตรการคุ้มครองดูแลรักษา ซึ่งความชัดเจนของกฎหมายจะช่วยแก้ไขปัญหการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ การใช้ผิดประเภทหรือลดความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้ประโยชน์ด้วยกันเอง หรือกับหน่วยงานภาครัฐและจะทำให้การใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการใช้ประโยชน์ร่วมกันของพลเมืองให้มีความเหมาะสมและสมประโยชน์แก่ทุกฝ่าย”

ข้อสรุปของกฎหมายที่จัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบในระดับพระราชบัญญัตินั้นมีโครงสร้างของกฎหมายที่สอดคล้องกับคำตอบที่ได้มา โดยโครงสร้างร่างพระราชบัญญัติการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. .... มีบทบัญญัติ 24 มาตรา ประกอบด้วยหมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 1 – มาตรา 5) หมวด 2 คณะกรรมการ (มาตรา 6- มาตรา 16) หมวด 3 การจัดการ (มาตรา 17- มาตรา 18) หมวด 4 มาตรการส่งเสริม (มาตรา 19 - มาตรา 20) หมวด 5 บทกำหนดโทษ (มาตรา 21- มาตรา 23) และบทเฉพาะกาล มาตรา 24

รูปแบบของร่างพระราชบัญญัติการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเพื่อเป็นกฎหมายเฉพาะในการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้พลเมืองของประเทศได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างสมประโยชน์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะ

2. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะทำให้เพื่อให้คำตอบที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถนำไปสู่การดำเนินการได้ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

สาระสำคัญจากผลการวิจัย คือ การจัดการที่สาธารณประโยชน์ให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างถูกต้อง การวิจัยขอเสนอแนะให้มีการดำเนินการสร้างความรับรู้ในการเรื่องของการใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์และประเภทที่มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารในการใช้ประโยชน์ เนื่องจาก ปัญหาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้น หากขาดความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน ย่อมนำไปสู่ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ผิดประเภท หรือผิดวัตถุประสงค์ที่ตกลงร่วมกัน ส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ของพลเมืองในประเทศ ดังนั้น จึงควรมีสันับสนุนให้มีการส่งเสริม ให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับการใช้ประโยชน์ได้มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพื่อให้เกิดความตระหนัก ให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการจัดการที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่ร่วมกัน

2.2 ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย

เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. .... ที่ได้จัดทำขึ้นนี้มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน การวิจัยมีข้อเสนอแนะให้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อใช้กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการการใช้ประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์ให้เกิดความชัดเจนในข้อตกลงการใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยมีขั้นตอน วิธีการ หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนคล้ายกับแผนการจัดการพื้นที่นครซิดนีย์ (Generic Plan of Management, At the City of Sydney, 2006) ที่ประกอบไปด้วย

1) กระบวนการจัดทำแผน เริ่มจากการพูดคุยปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดการปรึกษาหารือ (Consultation) ขั้นตอน (Stages) ได้แก่ การเตรียมร่างแผนการจัดการสรุปแนวทางแก้ไขโดยการ แสดงข้อมูลสู่สาธารณะและประชาพิจารณ์ รายงานผลจากการประชาพิจารณ์พิจารณาข้อเสนอ เตรียมแผนขั้นสุดท้าย พิจารณารับข้อเสนอ ประกาศใช้แผน

2) เนื้อหาของแผนการจัดการ ได้แก่ 1) บทนำ คือ ที่มาของแผน แผนการจัดการ ความจำเป็นของแผน กระบวนการ การเตรียมแผน การพูดคุยกับชุมชน ข้อมูลในแผน 2) รายละเอียด

ของพื้นที่หรือที่ดินภายใต้แผนการจัดการ 3) กรอบการทำงาน 4) พื้นฐานการจัดการ ได้แก่ ประเภทของพื้นที่หรือที่ดินชุมชน 5) การใช้สอยพื้นที่ ได้แก่ การใช้สอยและการพัฒนาที่ได้รับการอนุญาต ขนาด และ ความถี่ในการใช้งาน/ที่ดิน ข้อตกลงในการใช้งาน การจับจองและผลจากการใช้งาน 6) การเช่า/การได้รับอนุญาตในการเช่า / กรรมสิทธิ์ในที่ดิน/ การเช่าชั่วคราว และ Casual use กรรมสิทธิ์ และทรัพย์สินเกี่ยวกับที่ดิน 7) แผนกลยุทธ์และจุดประสงค์ เป้าหมายที่สามารถปฏิบัติได้ การวัดการปฏิบัติงาน และ 8) การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทบทวนและการปรับให้แผนการจัดการมีและการทบทวนความทันสมัย ทั้งนี้การมีกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ร่วมกัน

2.3 ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

ปัญหาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันถือเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ และส่งผลกระทบต่อส่วนรวมโดยเฉพาะพลเมืองของประเทศซึ่งมีสิทธิใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากมีการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการใช้ประโยชน์ร่วมกันที่ถูกต้องและเหมาะสมตามที่ตกลงร่วมกันก็จะช่วยให้การดูแลรักษาเกิดผลดีมากขึ้น ดังนั้นในส่วนของ การให้รางวัล จึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งในส่วนของ การมอบให้กับผู้ใช้ประโยชน์ และคณะทำงานที่เข้ามาช่วยจัดการการใช้ประโยชน์ร่วมกันด้วย การวิจัยจึงเสนอให้มีการกำหนดวิธีการ รูปแบบ การให้รางวัล หรือสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อให้ทุกฝ่ายทราบร่วมกันอย่างชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะประเด็นในการนำไปศึกษาวิจัยต่อไป

เนื่องจากการวิจัยนี้มีมุ่งเน้นให้มีการจัดการพื้นที่สาธารณประโยชน์ให้มีการใช้ประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ดังนั้น การนำพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่มีลักษณะเป็นที่ว่างเปล่าหรือที่เสื่อมโทรมไปพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งถือว่ามี ความสำคัญต่อประชาชนทั้งประเทศ จึงควรให้มีการทำการวิจัยในเรื่อง “มาตรการทางกฎหมาย การจัดการพื้นที่สีเขียว” “กฎหมายเพื่อการส่งเสริมการสร้างพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม”

4. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน

ผลจากการวิจัยทำให้ได้คำตอบตามประเด็นปัญหาวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ทั้งข้อสรุปและข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

1) เพื่อศึกษาและวิจัยแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 2

2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบจากใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 4

3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันของต่างประเทศ ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 4

4) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ โครงสร้างองค์ประกอบการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 4

5) เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ว่าด้วยการจัดการที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ปรากฏคำตอบอยู่ในบทที่ 5

สำหรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ

“ปัญหาการใช้ประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเกิดจากการไม่มีกฎหมายใช้บังคับโดยตรงทำให้มีการบุกรุก การใช้ประโยชน์ไม่ตรงตามสภาพของพื้นที่ ความไม่ชัดเจนของผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ ปัญหาเหล่านี้ถ้าได้มีกฎหมายที่ชัดเจนจะทำให้การใช้ประโยชน์ที่สาธารณประโยชน์เป็นไปตามเป้าหมายที่จะให้พลเมืองของประเทศได้ใช้ร่วมกัน ซึ่งกฎหมายต้นแบบที่จัดทำนี้มีโครงสร้างองค์ประกอบกฎหมายประกอบด้วย ประเภทการใช้ประโยชน์ ผู้มีสิทธิใช้ประโยชน์ การคุ้มครองพื้นที่ให้เกิดการใช้ประโยชน์ การบริหารจัดการพื้นที่ และองค์การบริหารจัดการและมาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน”

คำตอบจากการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้